

# ECONOMIC GROWTH & DEVELOPMENT (Part-VII)

*S. Madushanka*

*B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)*

*University of Sri Jayewardenepura*

## ජනගහනය

ජනගහනය ගතික ප්‍රපංචයකි. එය නිරන්තරයෙන් වෙනස් වේ.

## ජනගහන වර්ධනය තීරණය කරන සාධක

රටක ජනගහන වර්ධනය තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධක තුනකි.

- උපන්
- මරණ
- සංක්‍රමණ

## උපත්

උපත් යනු යම් ජන සංඛ්‍යාවකට උපදින සජීව උපත් ප්‍රමාණයයි.

නිශ්චිත වර්ෂයක මධ්‍ය වාර්ෂික ජන සංඛ්‍යාවෙන් දහසකට ඇති වන සජීව උපත් සංඛ්‍යාව දළ උපත් අනුපාතිකය ලෙස හැඳින්වේ.

$$\text{දළ උපත් අනුපාතිකය} = \frac{\text{සජීව උපත් සංඛ්‍යාව}}{\text{මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය}} \times 100$$

## මරණ

දළ මරණ අනුපාතිකය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ නිශ්චිත වර්ෂයක මධ්‍ය වාර්ෂික ජන සංඛ්‍යාවෙන් පුද්ගලයින් දහසකට සිදු වන මරණ සංඛ්‍යාවයි.

දළ මරණ අනුපාතිකය පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කෙරේ.

$$\text{දළ මරණ අනුපාතිකය} = \frac{\text{මරණ සංඛ්‍යාව}}{\text{මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය}} \times 100$$

## ස්වාභාවික වර්ධනය

ජන සංඛ්‍යාවේ ස්වාභාවික වර්ධනය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ සිදු වූ උපත් හා මරණ සංඛ්‍යාවේ වෙනස යි.

ස්වාභාවික වර්ධන අනුපාතිකය පහත සඳහන් පරිදි ගණනය කෙරේ.

$$\text{ස්වාභාවික වර්ධන අනුපාතිකය} = \frac{\text{උපත් සංඛ්‍යාව} - \text{මරණ සංඛ්‍යාව}}{\text{මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය}} \times 100$$

## සංක්‍රමණ

සංක්‍රමණ යනු පදිංචිය වෙනස් කිරීම සඳහා එක් ප්‍රදේශයකින් තවත් ප්‍රදේශයකට කෙරෙන ස්ථාන මාරුවයි.

රටවල් අතර කෙරෙන අන්තර් ජාතික සංක්‍රමණයේ දී රටකට ඇතුළු වීම ආගමනය ලෙසත් රටකින් වෙනත් රටකට පිටවීම විගමනය ලෙසත් හැඳින්වේ.

මෙම ආගමන වලින් විගමන අඩු කිරීම මගින් ශුද්ධ සංක්‍රමණ ලබා ගත හැකි ය.

ශුද්ධ සංක්‍රමණ මුළු ජනගහනයෙන් දහසකට කොපමණ දැයි දැක් වූ විට එය ශුද්ධ සංක්‍රමණ අනුපාතිකය ලෙස හැඳින්වේ.

|                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| $\text{ශුද්ධ සංක්‍රමණ අනුපාතය} = \frac{\text{ආගමනය වූ ජන සංඛ්‍යාව} - \text{විගමනය වූ ජන සංඛ්‍යාව}}{\text{මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය}} \times 100$ |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන ව්‍යාප්තියේ ඇති වූ වෙනස්කම්

පසුගිය දශක කීපයක් තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන ව්‍යාප්තියේ ඇති වූ වෙනස් වීම් පහත දැක්වේ.

- ජනගහන වර්ධන වේගය පහත වැටීම
- වයස් ව්‍යුහයේ විශාල වශයෙන් වෙනස්කම් සිදු වීම
- ළමා ජනගහන ප්‍රතිශතය අඩු වෙමින් පැවතීම
- දළ උපන් හා දළ මරණ අනුපාතිකයන් පහළ වැටීම
- ආයු අපේක්ෂණය ඉහළ අගයක් ගැනීම

## ජනගහන ව්‍යාප්තියේ වයස් ව්‍යුහයේ ඇති වන වෙනස්කම් නිසා මුහුණ පෑමට සිදු වන ප්‍රතිවිපාක

ජනගහන ව්‍යාප්තියේ වයස් ව්‍යුහයේ ඇති වන වෙනස්කම් නිසා පහත ප්‍රතිවිපාකවලට මුහුණ පෑමට සිදු වේ.

- ශ්‍රම බලකාය පහළ වැටීම
- යැපුම් අනුපාතිකය ඉහළ යාම
- ශ්‍රම ඵලදායිතාව අඩු වීම
- රජයේ වාර්තා හි වියදම් ඉහළ යාම
- අයවැය හිඟය වැඩි වීම

## ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ ආංශික සංයුතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ ආංශික සංයුතිය ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ව දැක්විය හැකි ආකාර දෙකකි.

➤ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව

➤ වයස් සංයුතිය අනුව

## ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව ජනගහනයේ ආංශික සංයුතිය

ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව ජනගහනය කිරීමේ දී ප්‍රමිතිර් අනුපාතය යොදා ගනී.

### ප්‍රමිතිර් අනුපාතය

ප්‍රමිතිර් අනුපාතය යනු යම් ජන සංඛ්‍යාවක ස්ත්‍රීන් 100 දෙනෙකුට සිටින පුරුෂ සංඛ්‍යාව කොපමණ ද යන්න දැක්වීම යි.

ප්‍රමිතිර් අනුපාතය පහත සඳහන් ආකාරයෙන් ගණනය කරයි.

$$\text{සමස්ත ප්‍රමිතිර් අනුපාතය} = \frac{\text{මධ්‍ය වාර්ෂික පුරුෂ සංඛ්‍යාව}}{\text{මධ්‍ය වාර්ෂික ස්ත්‍රී සංඛ්‍යාව}} \times 100$$

## වයස් සංයුතිය අනුව ජනගහනයේ ආංශික සංයුතිය

වයස් සංයුතිය යනු වයස් කාණ්ඩ අනුව ජන සංඛ්‍යාව වෙන් කර දැක්වීම යි.

විග්‍රහ කිරීමේ පහසුව සඳහා බොහෝ රටවල් පහත සඳහන් පරිදි ජන සංඛ්‍යාව කාණ්ඩ තුනකට වෙන් කරයි (ශ්‍රී ලංකාවේ ද එම බෙදීම සිදු කරයි).

- ළමා ජනගහනය (අවුරුදු 15ට අඩු)
- වැඩ කරන වයස් ජනගහනය (අවුරුදු 15-59 අතර)
- වයස්ගත ජනගහනය (අවුරුදු 60 හා ඊට වැඩි)

ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගණනය කළ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රක්ශේපිත ජන සංඛ්‍යාව (වයස් කාණ්ඩ අනුව) පහත වගුවේ දැක්වේ.

මෙහි පාදක වර්ෂය ලෙස යෙදා ගෙන ඇත්තේ 2001 වර්ෂය යි.

| වර්ෂය | අවු. 15ට අඩු ළමයින් |           | වැඩ කරන වයසේ ජන සංඛ්‍යාව (අවු.15-59) |           | වැඩිහිටියන් (අවු.60ට වැඩි) |           |
|-------|---------------------|-----------|--------------------------------------|-----------|----------------------------|-----------|
|       | සංඛ්‍යාව            | ප්‍රතිශතය | සංඛ්‍යාව                             | ප්‍රතිශතය | සංඛ්‍යාව                   | ප්‍රතිශතය |
| 2001  | 4922.4              | 26.3      | 12080.5                              | 64.5      | 1731.4                     | 9.2       |
| 2006  | 4807.4              | 24.4      | 12836.7                              | 65.1      | 2075.7                     | 10.5      |
| 2011  | 4692.4              | 22.8      | 13294.8                              | 64.7      | 2570.4                     | 12.5      |
| 2016  | 4523.6              | 21.4      | 13591.9                              | 64.2      | 3070.2                     | 14.5      |
| 2021  | 4196.1              | 19.4      | 13378.8                              | 63.8      | 3605.1                     | 16.7      |
| 2026  | 3825.3              | 17.5      | 13863.2                              | 63.6      | 4115.0                     | 18.9      |
| 2031  | 3520.3              | 16.1      | 13826.2                              | 63.2      | 4536.1                     | 20.7      |
| 2036  | 3363.2              | 15.4      | 13589.3                              | 62.3      | 4888.8                     | 22.4      |
| 2041  | 3299.0              | 15.2      | 13026.7                              | 60.0      | 5386.7                     | 24.8      |

ඉහත සංඛ්‍යාලේඛන අනුව ළමා ජන සංඛ්‍යාව හා වැඩ කළ හැකි වයසේ ජන සංඛ්‍යාව ක්‍රමයෙන් අඩු වෙමින් පවතින ආකාරයක් වැඩිහිටි ජන සංඛ්‍යාව ක්‍රමයෙන් වැඩි වෙමින් පවතින ආකාරයක් පැහැදිලි වේ.

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය (2015) දක්වන පරිදි අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය දකුණු ආසියාවේ වියපත්ම ජනගහනය වන අතර ලෝකයේ වේගයෙන් වියපත් වන ජනගහන අතරින් එකක් ද වේ.

2015 වයසේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය මිලියන 20.96ක් පමණ වූ අතර ඉන් 13.9% ක් වයස අවුරුදු 60ට වැඩි බව ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

වයස අවුරුදු 60ට වැඩි ජනසංඛ්‍යාව වසර 2050 වන විට 28.6% දක්වාත් වසර 2100 වන විට 40.0% දක්වාත් වැඩි වෙතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. (එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය 2015).

වයස් ව්‍යුහයේ ඇති වී තිබෙන පරිවර්තන හේතුවෙන් වැඩ කරන වයසේ පසු වන ජනගහනයේ ප්‍රතිශතය යැපෙන්නන්ගේ ප්‍රතිශතයට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර එය ආර්ථික වර්ධනය සඳහා හිතකර තත්ත්වයක් බව හඳුනා ගෙන ඇත.

නමුත් ජනගහනය වේගයෙන් වියපත් වීම නිසා මෙම තත්ත්වය වැඩි කාලයක් ගතවීමට පෙර වියැකී යනු ඇත.

## ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය

ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ රටක හෝ ප්‍රදේශයක හෝ කාලයක් තුළ නොවෙනස් ව ඉහළ මට්ටමක පැවති, උපත් හා මරණ අනුපාතික යම් කාලයක දී වෙනස් වීමට පටන් ගෙන ක්‍රමයෙන් අඩු වී නැවත පහත මට්ටමක නොවෙනස් ව පවතින තත්ත්වයකට පත් වීමකි.

ClassWork.LK

බොහෝ විට ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය අදියර හතරකින් පෙන්නුම් කෙරේ.

**අදියර 1:** උපන් අනුපාතිකය හා මරණ අනුපාතිකය ඉහළ මට්ටමක පවතී. ස්වාභාවික වර්ධන වේගය ඉතා අඩු ය.

**අදියර 2 :** උපන් අනුපාතිකය ඉහළ මට්ටමක පවතී. මරණ අනුපාතිකය ක්‍රමයෙන් පහළ බසී. ස්වාභාවික වර්ධන වේගය ක්‍රමයෙන් වැඩි වේ.

**අදියර 3 :** උපන් අනුපාතිකය ක්‍රමයෙන් පහළ බසී. මරණ අනුපාතිකය පහළ බැස ඇත. ස්වාභාවික වර්ධනය ක්‍රමයෙන් අඩු වේ.

**අදියර 4 :** උපන් අනුපාතිකය හා මරණ අනුපාතිකය යන දෙක ම පහත් මට්ටමක නොවෙනස්ව පවතී. ස්වාභාවික වර්ධන වේගය අඩු වේ.

කාර්මීකරණය හා ආර්ථික හා සමාජීය දියුණුව නිසා බොහෝ යුරෝපා රටවල ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය ඉහත අදියර ඔස්සේ සිදු වුණත් මැද පෙරදිග රටවල එය ඵලෙසම සිදු වී නැත.

ආර්ථික වශයෙන් ඉතා ඉහළ මට්ටමකට ළඟා නොවී සිටිය දී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය අදියර 3 දක්වා සිදු වී තිබේ.

2000 වර්ෂය වන විට ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තියේ තෙවන අදියරේ අවසාන අවස්ථාවට ළඟා වී තිබුණ ද, 2006/07 ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජා විද්‍යා හා සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණයෙන් වාර්තා වන ආකාරයට මුළු සාච්ච්‍යතා අනුපාතිකය නැවතත් වැඩි වී ඇති බැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තියේ ආපසු හැරීමක් දැකිය හැකි ය.

නමුත් 2008 වසරේ සිට මරණ අනුපාතිකය පහළ මට්ටමක පවතින අතර උපන් අනුපාතිකය අඩු වෙමින් පැවතීමත් හා ස්වාභාවික වර්ධන අනුපාතිකය අඩු වීමක් දැකිය හැකි ය.

ශූභසාධනය, අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍යය සඳහා දැන කීපයක් පුරා කරන ලද ආයෝජන හේතුවෙන්, ආයු අපේක්ෂාව ඉහළ යාම හා ශිෂ්‍යයන් පහළ යන සාච්ච්‍යතා අනුපාතය සහ ශ්‍රී ලංකාවට අනන්‍ය ජනවිකාශ ලක්ෂණ හේතුවෙන් මෙරට දකුණු ආසියානු කලාපයේ සුවිශේෂ රටක් ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත.

## යැපුම් අනුපාතය

කිසියම් රටක ජනසංඛ්‍යාවක වැඩ කරන වයසේ පුද්ගලයන් 100 දෙනෙකුට සාපේක්ෂව යැපෙන්නන් කොපමණ සංඛ්‍යාවක් වේ ද යන්න පිළිබිඹු කරන අගය යැපුම් අනුපාතය යි.

යැපුම් අනුපාත ප්‍රභේද 3කි. එම ප්‍රභේද හා ඒවා ගණනය කරන ආකාරය පහත දැක්වේ.

### ළමා යැපුම් අනුපාතය

$$\text{ළමා යැපුම් අනුපාතය} = \frac{\text{අවුරුදු 0-14 අතර ජන සංඛ්‍යාව}}{\text{අවුරුදු 15-59 අතර ජන සංඛ්‍යාව}} \times 100$$

### වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය

$$\text{වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය} = \frac{\text{අවුරුදු 60 හා ඊට වැඩි ජන සංඛ්‍යාව}}{\text{අවුරුදු 15-59 අතර ජන සංඛ්‍යාව}} \times 100$$

### මුළු යැපුම් අනුපාතය

$$\text{මුළු යැපුම් අනුපාතය} = \text{ළමා යැපුම් අනුපාතය} + \text{වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය}$$

2021

2022

2023

# උසස් පෙළ

ගිණුම්කරණය

ආර්ථික විද්‍යාව

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය

2021

2022

# සාමාන්‍ය පෙළ

ව්‍යාපාර හා ගිණුම්කරණ අධ්‍යයනය

තනි හෝ කණ්ඩායම් පන්ති

(English & Sinhala Medium)

# 0763655550

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura